

Projekt MOST (Mesiac O Srdcových záležitostiach) ako súčasť prípravy Národného kardiovaskulárneho programu na Slovensku

Vážené kolegyně, kolegovia,

Jedným z najvýznamnejších projektov Slovenskej kardiologickej spoločnosti v roku 2007 je okrem množstva iných dôležitých úloh (organizácia XII. výročného kongresu SKS, spúšťanie nových registrov pacientov s akútnymi koronárnymi syndrómami a s chronickým srdcovým zlyhaním, príprava a implementácia Odporúčaní manažmentov závažných kardiovaskulárnych ochorení) aj príprava edukačnej kampane laickej verejnosti s názvom MOST (Mesiac O Srdcových záležitostiach), ktorý časovo premostí dva významné kardiologické kongresy [kongres Európskej kardiologickej spoločnosti (EKS) vo Viedni v dňoch 1. – 5. septembra 2007 a XII. kongres SKS v Bratislave v dňoch 4. – 6. októbra 2007]. A práve na toto premostujúce obdobie chceme sústrediť svoje edukačné činnosti a mediálne aktivity.

Dovoľte na úvod krátke vysvetlenie a pozadie vzniku projektu. Treba povedať, že SKS sa už od roku 2004 začala aktívne zúčastňovať na celoeurópskom projekte „European Heart Health Strategy“. Zástupcovia výboru SKS sa zúčastnili na viacerých významných rokovaníach tak na úrovni Európskej kardiologickej spoločnosti, ako aj na úrovni komisárov EÚ pre oblasť zdravia (rokovania v Corku v roku 2004 – Prof. Riečaný, v Luxemburgu v roku 2005 – Doc. Goncalvesová a v Bruseli v roku 2006 – Doc. Kamenský). Prebehli viaceré rokovania na úrovni MZ SR aj v spolupráci so zastúpením WHO na Slovensku (posledné oficiálne rokovanie na MZ SR bolo v septembri 2006 za účasti štátneho tajomníka MUDr. Klačku, riaditeľa Úradu verejného zdravia Doc. Rovného a zástupcov WHO pre Európu).

EKS vyzvala všetky národné kardiologické spoločnosti na iniciatívny postup vo svojich krajinách. Preto práve z iniciatívy SKS prebehli viaceré pracovné stretnutia so zástupcami primárnej prevencie (Úradu verejného zdravotníctva, NÚZIS, Slovenská zdravotnícka univerzita, LF UK Bratislava, Preventívne a rehabilitačné centrum University of Ottawa Heart Institute), z ktorých vznikli nielen viaceré konkrétne výsledky [metaanalýza údajov za 11 rokov približne 120 tisíc preventívnych vyšetrení na 37 pracoviskách Ústavov verejného zdravotníctva (ÚVZ)], ale aj konkrétny rozvoj spolupráce medzi SKS, jej Slovenskou nadáciou srdca a zástupcami primárnej prevencie na Slovensku.

Keďže hlavným cieľom nášho snaženia je pokúsiť sa vytvoriť čo najlepšie podmienky na to, aby mohlo reálne dôjsť v určitom nie príliš vzdialenom časovom horizonte k zásadnému zlepšeniu kardiovaskulárneho (KV) zdravia v Slovenskej republike, je nevyhnutné pripraviť dôkladnú analýzu súčasného stavu a následne pripraviť koncept **Národného programu kardiovaskulárneho zdravia**, do ktorého budú doplnené všetky kľúčové stratégie.

V súčasnosti prebieha intenzívna práca na tvorbe tzv. **Bielej knihy kardiovaskulárneho zdravia**. Na jej tvorbu sme požiadali o spoluprácu množstvo popredných odborníkov v oblasti. Každá kapitola by mala zodpovedať na tri hlavné okruhy otázok. Zadefinovať súčasný stav v Slovenskej republike, porovnať ho so zahraničím, zadefinovať priority v oblasti a pripraviť návrhy, odporúčania, ako zlepšiť súčasný stav v SR, a to z krátkodobého aj dlhodobého pohľadu. Po obdržaní podkladov a ich analýze sa uskutoční ďalšie kolo diskusie na prijatie konsenzu z pohľadu tvorcov Bielej knihy. Podklady budú súčasne dôležitým východiskom na ďalšie diskusie s predstaviteľmi MZ SR, predstaviteľmi zdravotných poisťovní a na multirezortné diskusie. O stave riešenia budeme pravidelne informovať v našom časopise Kardiológia/Cardiology, ako aj na webovej stránke SKS www.cardiology.sk, ako aj na všetkých vedeckých podujatiach SKS, na tlačových konferenciách SKS pre médiá a podobne. Boli by sme preto veľmi radi, ak by pripravované podklady boli skutočne dostatočne analytické a boli maximálne konštruktívne a pokiaľ možno aj konkrétne.

Všetkým kolegyniam a kolegom, ktorí prejavili vážny záujem o tvorbu Bielej knihy, vopred ďakujeme. Veľmi si vážime Vašu pomoc a veríme, že sa nám spoločne podarí pripraviť projekt, z ktorého budeme všetci na Slovensku dlhodobo profitovať.

Našou ambíciou je prizvať na spoluprácu čo najširšiu odbornú i laickú verejnosť, aby dopad uvedených aktivít bol čo najrazantnejší. Preto v súlade s odporúčaniami EKS i WHO plánujeme vytvoriť **celonárodnú Alianciu na zlepšenie KV prevencie v Slovenskej republike**, zloženú z profesionálov poskytujúcich zdravotnú starostlivosť, odborných spoločností, vládnych i nevládnych organizácií, autorít verejného zdravia, tvorcov politiky v oblasti zdravotníctva, poľnohospodárstva, dopravy, životného prostredia, sociálnej politiky a vzdelávania, svetovej zdravotníckej organizácie, patientských organizácií a organizácií zapojených do zvyšovania povedomia populácie relevantnými nadáciami, ako je Nadácia Srdce srdcu a podobne. Realizáciu týchto krokov predpokladáme v mesiacoch máj – jún 2007.

Projekt **MOST (Mesiac O Srdcových záležitostiach)** ponímame ako súčasť tvorby Národného kardiovaskulárneho programu. K jeho vzniku nás viedla známa skutočnosť – nedostatočná informovanosť veľkej časti slovenskej populácie o závažnosti najvýznamnejších KV rizík, čo zapríčiňuje ich podceňovanie a nezáujem o ich dlhodobé odstraňovanie. Podľa množstva slovenských údajov (ktoré nám donedávna veľmi chýbali a čerpali sme najmä zo zahraničných zdrojov) je kontrola tlaku krvi (TK) podstatne horšia ako vo väčšine európskych krajín (Avdičová, 1998, Baráková 2002, Avdičová 2003, Sniňák 2006), čo zapríčiňuje nielen významný vzostup hospitalizácií (Baráková, 2003, 2004) kvôli hypertenzii, ale významnou mierou sa podieľa aj na

stále vysokej KV mortalite v SR. Z retrospektívnej analýzy 120 000 vyšetrených na ÚVZ v rokoch 1995 – 2006 vyplynulo, že iba 50 % opýtaných pozná svoj TK a iba 20 % z nich malo niekedy v živote vyšetrené hladiny lipidov. A to išlo o osoby, ktoré mali záujem nechať sa preventívne vyšetriť!

Jednou z hlavných cieľových skupín, na ktoré sa chceme počas kampane MOST sústrediť, sú **ženy**. Na návrh prezidenta SKS Prof. Murína sa v období nasledujúcich troch rokov chce SKS viac zamerať na otázky špecifík „kardiovaskulárnych ochorení u žien“ (Žena a srdce). Chceli by sme vyzvať členov SKS, aby vo svojich vystúpeniach zohľadnili aj tento aspekt a venovali aspoň malý priestor aj problematike KV ochorení u žien. Domnievame sa, že sme to ženám s kardiovaskulárnym ochorením dlžní. Kardiovaskulárne ochorenia sú najčastejšou príčinou smrti nielen u mužov, ale aj u žien. Súčasne sa však ukazuje, že úroveň diagnostiky a liečby žien s ochoreniami srdca zaostáva za úrovňou starostlivosti poskytovanej mužom. Príčin je viac. Choré ženy sú obvykle staršie než muži, často osamelé osoby, s viacerými komorbiditami. Slovenské ženy sú významne obéznejšie ako muži, hodnoty TK za posledných 5 – 6 rokov u nich nemajú tendenciu k poklesu (kým u mužov áno), hodnoty lipidov u nich klesajú menej ako u mužov a výskyt fajčenia, aj keď je nižší u žien ako u mužov, nemá tendenciu k poklesu, skôr naopak. Zaslúžia si teda našu väčšiu pozornosť v ambulatnej i lôžkovej praxi.

Pretože chceme mediálnu kampaň realizovať celoplošne, teda minimálne vo všetkých krajských mestách, pracujeme v súčasnosti na výbere najvhodnejšej PR agentúry, ktorá by celú kampaň v spolupráci so Slovenskou nadáciou srdca realizovala. Súčasne sa snažíme oslovovať aj verejnoprávne médiá – Slovenský rozhlas a Slovenskú televíziu a komunikujeme s ďalšími potencionálnymi mediálnymi partnermi. Rokujeme aj s predstaviteľmi EKS v snahe mediálne zabezpečiť začiatok MOST-u už počas EKS kongresu vo Viedni a následne v Bratislave. V rámci tvorby Národného KV programu komunikujeme projekt MOST aj s MZ SR. Bez pomoci farmaceutických firiem by sme celý projekt neboli schopní zabezpečiť, preto aj im patrí naše veľké poďakovanie.

Na záver dovoľte ešte raz sa poďakovať Vám všetkým, ktorí ste sa do celonárodnej spolupráce v oblasti zlepšenia KV zdravia na Slovensku zapojili. Veríme, že sa nám aj s Vašou pomocou podarí prispieť k zlepšeniu KV zdravia v Slovenskej republike.

Doc. MUDr. Gabriel Kamenský, CSc.
hlavný odborník MZ SR pre odbor kardiológie
Prof. MUDr. Ján Murín, CSc.
prezident Slovenskej kardiologickej spoločnosti